

ПРОФЕСІЙНЕ СУДЖЕННЯ БУХГАЛТЕРА ПРИ ВИЗНАЧЕННІ СКЛАДУ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У СВІТЛІ ГАРМОНІЗАЦІЇ З МСФЗ

© 2018 СТОРОЖУК Т. М., БУРДЕГА К. О.

УДК 657

Сторожук Т. М., Бурдега К. О. Професійне судження бухгалтера при визначенні складу необоротних матеріальних активів у світлі гармонізації з МСФЗ

Обґрунтовано необхідність розширення самостійності підприємств на підставі використання професійного судження обліковими працівниками при формуванні складу та визначенні об'єктів необоротних матеріальних активів. Визначено спільні ознаки ідентифікації об'єктів необоротних матеріальних активів. З метою адаптації національної практики до міжнародних стандартів доведено необхідність самостійного визначення, в межах облікової політики підприємства на підставі професійного судження, підходів щодо відображення в обліку запасних частин і груп інших необоротних матеріальних активів – як запаси або як основні засоби; об'єктів соціально-культурної сфери – як основні засоби чи інші необоротні активи; право відносити бібліотечні фонди до матеріальних чи нематеріальних активів. Встановлено основні чинники визначення об'єктів і складу необоротних матеріальних активів на підставі професійного судження.

Ключові слова: необоротні матеріальні активи, облікова політика, професійне судження, національні положення, міжнародні стандарти.

Бібл.: 13.

Сторожук Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: stevan@ukr.net

Бурдега Катерина Олексіївна – магістр, Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту Національного університету ДФС України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: katyusha-pinaeva@ukr.net

УДК 657

UDC 657

Сторожук Т. Н., Бурдега Е. А. Профессиональное суждение бухгалтера при определении состава необоротных материальных активов в свете гармонизации с МСФО

Обоснована необхідність розширення самостійності підприємств на основі використання професійного судження учетними працівниками при формуванні складу та визначенні об'єктів необоротних матеріальних активів. Визначено спільні ознаки ідентифікації об'єктів необоротних матеріальних активів. З метою адаптації національної практики до міжнародних стандартів доведено необхідність самостійного визначення, в межах облікової політики підприємства на основі професійного судження, підходів до відображення в обліку запасних частин і груп інших необоротних матеріальних активів – як запаси або як основні засоби; об'єктів соціально-культурної сфери – як основні засоби чи інші необоротні активи; право відносити бібліотечні фонди до матеріальних чи нематеріальних активів. Встановлено основні фактори визначення об'єктів і складу необоротних матеріальних активів на основі професійного судження.

Ключевые слова: необоротные материальные активы, учетная политика, профессиональное суждение, национальные положения, международные стандарты.

Библ.: 13.

Сторожук Татьяна Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, Университет государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08201, Украина)

E-mail: stevan@ukr.net

Бурдега Екатерина Алексеевна – магистр, Учебно-научный институт учета, анализа и аудита Национального университета ГФС Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08201, Украина)

E-mail: katyusha-pinaeva@ukr.net

Storozhuk T. M., Burdeha K. O.

The Professional Judgement of Accountant in Determining the Composition of Non-Negotiable Tangible Assets in the Light of Harmonization with the IFRS

The need to expand the autonomy of enterprises based on the use of professional judgment by accounting workers in the formation of composition and determination of the objects of non-negotiable tangible assets has been substantiated. The general attributes of identification of the objects of non-negotiable tangible assets have been defined. With the purpose of adaptation of the national practice with the international standards, the authors prove the necessity of independent definition, in terms of the accounting policy of enterprise on the basis of professional judgement, approaches on reflection in accounting of spare parts and groups of the other non-negotiable tangible assets as stocks or as basic means; objects of the social and cultural sphere – as fixed assets or other non-negotiable assets; the right to transfer library funds to tangible or intangible assets. The main factors of object determination and composition of non-negotiable tangible assets have been determined on the basis of professional judgment.

Keywords: non-negotiable tangible assets, accounting policy, professional judgement, national regulations, international standards.

Bibl.: 13.

Storozhuk Tetiana M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: stevan@ukr.net

Burdeha Kateryna O. – Master, Educational and Scientific Institute for Accounting, Analysis and Audit of the National University of SFS of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: katyusha-pinaeva@ukr.net

Необоротні активи є суттєвою складовою активів та становлять основу майна підприємств. Ідентифікація об'єктів та класифікація необоротних матеріальних активів впливає не лише на порядок ведення їх обліку, а є передумовою виконання всіх завдань, які покладені управлінням на бухгалтерський облік. Визначення складу необоротних матеріальних активів визначає аналітичні показники, які характеризують фінансово-господарський стан і фінансові результати суб'єктів підприємницької діяльності. Точність, достовірність і надійність інформації щодо необоротних матеріальних активів підприємства залежить від формування облікової політики та застосування професійного судження обліковими працівниками.

На сьогодні актуальним продовжує бути питання адаптації національної системи обліку необоротних матеріальних активів до міжнародних стандартів. Впровадження міжнародних підходів до обліку необоротних матеріальних активів сприятиме підвищенню прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання для іноземних інвесторів та прискорить інтеграцію України у світовий економічний простір.

Питання необоротних матеріальних активів були предметом розгляду багатьох науковців у різні часи розвитку суспільства та науки. Значний внесок у розвиток теорії та практики обліку необоротних матеріальних активів внесли: Белоусов А., Бланк А., Бутинець Ф., Горещька Л., Городянська Л., Діба В., Загородній А., Лишиленко О., Соколов Я. та ін. До науковців, які займаються проблемами відповідності питань обліку необоротних активів до міжнародної практики, варто віднести: Азаровську Ю., Дерун І., Єфременко О., Китайчук Т., Коршикову Р., Косовиць Л., Озеран А., Пирець Н., Псюк Ю., Руденко Л., Яцунську О. та ін. У своїх роботах автори в основному описують розбіжності у текстах стандартів, без визначення причин виникнення та аналізу наслідків. Крім того, основна увага приділяється основним засобам і зрідка нематеріальним активам, залишаючи поза увагою інші необоротні матеріальні активи, вузлові запасні частини тощо. Всі науковці єдині в думці існування невідповідності національної практики обліку необоротних матеріальних активів до міжнародної та необхідності її наближення.

Мета цієї статті – висвітлити застосування професійного судження бухгалтерами при визначенні об'єктів і складу необоротних матеріальних активів для наближення методології їх обліку до міжнародних стандартів.

Національні стандарти відповідають міжнародним, оскільки вітчизняні стандарти бухгалтерського обліку розроблялися на базі міжнародних. Основна відповідність, що дозволяє так стверджувати, існує у трактуванні сутності понять та оцінці, за якою відображаються об'єкти у фінансовій звітності. Відмінність між національними та міжнародними стандартами можна пояснити загальним рекомендаційним характером міжнародних стандартів і врахуванням на-

ціональних особливостей економіки, сформованої практики ведення обліку та чинним законодавством – вітчизняними стандартами. Основна відмінність між національними положеннями і міжнародними стандартами, на нашу думку, полягає також у їх орієнтованості: національні стандарти орієнтовані більше на ведення бухгалтерського обліку та складання податкової, фінансової і статистичної звітності. Міжнародні стандарти – на відображення інформації у фінансовій звітності й орієнтованості на зовнішніх і внутрішніх користувачів.

На сьогодні ще значна кількість питань, які стосуються методології бухгалтерського обліку необоротних матеріальних активів національної практики, які визначені в П(С)БО 7 «Основні засоби» [1], відрізняється від положень МСБО 16 «Основні засоби» [2]. А. В. Озеран та Р. С. Коршикова [3, с. 54] існуючі розбіжності об'єднують у дві групи: нормативного та декларативного характеру. Своєю чергою, розбіжності нормативного характеру поділяють на суттєві та несуттєві. Безумовно, найменшої уваги потребують несуттєві розбіжності, які не впливають на корисність інформації щодо необоротних матеріальних активів. Негайного вирішення потребують істотні відмінності, які впливають на фінансові результати та фінансовий стан підприємства і знижують корисність інформації. До таких відмінностей, перш за все, варто віднести склад основних засобів.

З погляду на самостійність підприємств і застосування професійного судження значно більші можливості передбачені міжнародними стандартами та нормативне регулювання – національними. Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] до складу необоротних матеріальних активів віднесено основні засоби й інші необоротні матеріальні активи. Міжнародні стандарти не передбачають відокремлення в окрему групу інших необоротних матеріальних активів. Порівняння трактування терміна «основні засоби» відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] та МСБО 16 «Основні засоби» [2], власне та проведене іншими науковцями [4; 5; 6, с. 316], дозволяє визначити спільні ознаки (критерії) визнання необоротних матеріальних активів:

- ✦ контрольованість підприємством;
- ✦ отримання в майбутньому економічних вигід від використання;
- ✦ наявність матеріально-речової форми;
- ✦ довготривале (більше одного року) використання;
- ✦ утримуються для використання у виробництві або постачання товарів чи надання послуг, для надання в оренду або для адміністративних цілей;
- ✦ вартість може бути достовірно визначена;
- ✦ не передбачається перепродаж.

Вітчизняна практика та п. 5.2 П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] передбачає ще самостійно встановлений критерій вартісної цінності. Про вартісний критерій належності опосередковано вказано також в п. 2.1 і п. 2.6 Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [7].

Навіть із поверхневого аналізу визначених критеріїв видно, що всім цим критеріям за національною практикою відповідають основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, малоцінні швидкозношувані предмети та вузлові запасні частини. Але малоцінні швидкозношувані предмети та вузлові запасні частини обліковуємо як запаси, використовуючи додатковий вартісний критерій, визначений у межах облікової політики підприємства. Навіть у визначенні розміру вартісного критерію використовуємо пострадянську практику і прив'язуємося до законодавчо-нормативних документів, зокрема Податкового кодексу, а не використовуємо професійне судження, ігноруючи тим самим один із принципів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності – перевагу економічної суті над юридичним змістом. Водночас характеристика значного різноманіття груп інших необоротних матеріальних активів свідчить, що вони за функціональним призначенням мають схожість із основними засобами та запасами. Так, бухгалтерський облік наявності та руху інвентарної тари здійснюється аналогічно до основних засобів, а малоцінні необоротні матеріальні активи та деякі предмети прокату обліковуються як запаси.

Відповідно до МСБО 16 «Основні засоби» «запасні частини та допоміжне обладнання, як правило, відображаються як запаси та визнаються в прибутку чи збитку в процесі їхнього споживання. Проте основні запасні частини та резервне обладнання розглядаються як основні засоби, якщо суб'єкт господарювання очікує, що використовуватиме їх протягом більше одного періоду. Так само, якщо запасні частини та допоміжне обладнання можуть використовуватися тільки у зв'язку з об'єктом основних засобів, їх обліковують як основні засоби» [2]. Таким чином, як зазначають А. В. Озеран та Р. С. Коршикова [3, с. 54], міжнародні стандарти передбачають альтернативні підходи щодо відображення запасних частин – як запасів або як основних засобів. Тому вважаємо доцільним згідно з міжнародними стандартами підприємству надати право самостійного визначення на підставі професійного судження та вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] і П(С)БО 9 «Запаси» [8] віднесення запасних частин та інших необоротних матеріальних активів до складу основних засобів чи запасів. В цьому сенсі підтримуємо думку А. В. Озеран та Р. С. Коршикової [3, с. 54] про внесення відповідної норми до П(С)БО 7 «Основні засоби». Що стосується виділеної у вітчизняній практиці бухгалтерського обліку групи «Інші необоротні матеріальні активи» (рахунок 11), деякі автори пропонують аналогічно до міжнародної практики не виділяти, а в межах організації аналітичного обліку основних засобів віднести до групи «Інші основні засоби» [9, с. 8].

В контексті виділених ознак основних засобів, які визначені на підставі трактування поняття «основні засоби» та їх визнання, сумнівним є виділення такої групи основних засобів, як «Капітальні витрати на поліпшення земель», які не завжди мають матеріально-

речову форму та не виділяються окремою групою МСБО 16 «Основні засоби».

Крім того, за П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] до складу основних засобів включають об'єкти соціально-культурної сфери. Таку практику багато авторів, зокрема А. В. Озеран та Р. С. Коршикова [3, с. 60] вважають пережитками соціально-економічного устрою, який довго тривав на території України. Відповідно до міжнародних стандартів такі активи не включаються до складу основних засобів, а за МСБО 36 «Зменшення корисності активів» [10] є корпоративними активами, які відображають як інші необоротні активи. Роль та значення, що виконують у діяльності підприємства засоби соціально-культурної сфери, не є основними. Виключення їх зі складу основних засобів і відображення у фінансовій звітності за статтею «Інші необоротні активи» дозволить сформулювати достовірну інформацію про виробничий потенціал підприємства [3, с. 61]. Доцільною в цьому сенсі є пропозиція О. С. Яцунської [11, с. 106] поділяти об'єкти основних засобів за їх змогою генерування майбутніх грошових потоків на одиниці, що генерують грошові кошти та корпоративні активи відповідно до міжнародної практики, і розглядати їх на предмет зменшення корисності.

Оскільки в сучасних умовах господарювання об'єкти соціально-культурної сфери можуть самостійно приносити доходи (генерувати грошові потоки), тому право визначення, за якою статтею відображати в балансі «Основні засоби» чи «Інші необоротні активи», підприємство має вирішувати самостійно, виходячи з можливості або неможливості одержання майбутньої економічної вигоди на підставі власних професійних суджень у рамках своєї облікової політики.

Неоднозначною залишається думка науковців щодо включення бібліотечних фондів до складу необоротних матеріальних активів [3, с. 60]. Так, І. Чалий [12, с. 66] пропонує бібліотечні фонди включати до складу нематеріальних активів підприємства, оскільки, відповідно до дії принципу превалювання сутності над формою, цінністю вважає саму інформацію, а не її матеріальний носій у вигляді паперової друкованої продукції. Важко не погодитись з такою пропозицією, оскільки у вік бурхливого розвитку інформаційних технологій, бібліотечні фонди – це не тільки друкована продукція. Носіями інформації за принципом здійснення запису можуть бути: друковані (книги, журнали, газети); магнітні (HDD, дискети); оптичні (CD, Blu-ray); електронні (флешки, твердотільні накопичувачі). А сховища даних класифікуються за формою сигналу на: аналогові, які використовують для запису безперервний сигнал: аудіокомпакт-касети і бобіни для магнітофонів і цифрові – з дискретним сигналом у вигляді послідовності чисел: дискети, флешки. Сучасними і найбільш перспективними носіями інформації, які являють собою мережу з потужних серверів, є хмарні онлайн-сховища. Хмарні сховища набагато дешевше своїх фізичних аналогів і володіють великим об'ємом. Відповідно до Закону Укра-

їни «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [13] бібліотека – це інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки. Отже, сучасна *бібліотека* – це не лише сховище для книг, а і своєрідний електронний архів, місце, де можна отримати доступ до інформації як на традиційних носіях, так і в електронному вигляді. Тому, виходячи з власно сформованих бібліотечних фондів підприємствам та установам на основі власного бачення варто надати право відносити бібліотечні фонди до матеріальних чи нематеріальних активів, адже в будь-якому випадку це – необоротні активи.

Істотна різниця у національних і міжнародних стандартах існує у питанні визначення об'єкта основних засобів, про що зазначають Н. М. Пирець, Ю. А. Псюк [5, с. 326]. МСБО 16 «Основні засоби» [2, п. 9] не визначає одиницю оцінки для визнання, тобто з чого складається об'єкт основних засобів. Міжнародний стандарт рекомендує використовувати судження при застосуванні критеріїв визнання за конкретних обставин суб'єкта господарювання і передбачає можливість об'єднання окремих незначущих об'єктів (наприклад, ливарні форми, інструменти та фарби) та застосовувати критерії до сукупної вартості [2]. В П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] чітко визначено, що може бути об'єктом основних засобів: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями та приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] передбачає лише єдину можливість самостійного визначення об'єкта основних засобів – коли об'єкт складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації). В такому випадку підприємство в бухгалтерському обліку може визнавати окремим об'єктом основних засобів кожен з цих частин. Але навіть цю можливість на практиці більшість підприємств не використовує, хоча такий спосіб дозволяє коригувати суму амортизаційних відрахувань і впливати на витрати. Крім того, це один із способів контролю за ефективним використанням необоротних матеріальних активів [5, с. 326]. Так, відповідно до п. 44 МСБО 16 «Основні засоби» [2] суб'єкт господарювання розподіляє первісно визнану суму об'єкта основних засобів на його суттєві частини та кожен частину амортизує окремо. Наприклад, може бути доцільним окремо амортизувати корпуси та двигу-

ни літака. Аналогічно, суб'єкт господарювання по придбаних для операційної оренди основних засобах може амортизувати окремо суми, відображені у собівартості такого об'єкта, що відносяться до сприятливих або несприятливих умов оренди порівняно з ринковими умовами [2, п. 45]. Хоча строк експлуатації та метод амортизації суттєвої частини об'єкта можуть бути такими самими, як строк корисної експлуатації та метод амортизації іншої суттєвої частини цього ж об'єкта. Крім того, такі частини можна об'єднувати в групу під час визначення амортизаційних відрахувань.

Аналізуючи національні та міжнародні стандарти стосовно обліку необоротних матеріальних активів, спостерігаються відмінності у класифікації груп основних засобів, про що зазначають Н. М. Пирець, Ю. А. Псюк [5, с. 326]. Так, у МСБО 16 «Основні засоби» [2], на відміну від національних стандартів, не виділено такі групи основних засобів: капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; тварини; багаторічні насадження та інші основні засоби. Натомість більш деталізовано в міжнародних стандартах наведено групу «Транспортні засоби» – в розрізі окремих класів: кораблі, літаки, автомобілі та клас «Інструменти, прилади, інвентар», які поділяють на меблі та приладдя і офісне обладнання. Така деталізація має сенс з точки зору можливості встановлення різних методів нарахування амортизації та регулювання витрат. Тому в Україні варто дозволити підприємствам на власний розсуд на підставі професійної думки встановлювати подібну деталізацію за всіма групами основних засобів.

Група «Земельні ділянки» за П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] відповідає класу «Земля» в МСБО 16 «Основні засоби» [2]. Варто зауважити, що за міжнародними стандартами облік будівель і земельних ділянок під забудовами ведеться окремо, але в одному класі «Земля та будівлі» [2, п. 37], оскільки є окремими активами, навіть якщо їх придбали разом [2, п. 58]. Це пов'язано з тим, що будівлі мають обмежений строк корисної експлуатації і тому є активами, що амортизуються. Земля, за винятком деяких випадків (наприклад, кар'єри та місця для звалищ), не амортизується, оскільки має необмежений строк корисної експлуатації. В міжнародних стандартах наведено приклади окремих класів активів, а це означає, що визначення класів і їх складу встановлюється суб'єктом господарювання самостійно виходячи з власного бачення (професійної думки).

Таким чином, при визначенні об'єктів необоротних матеріальних активів та формуванні їх складу на підставі професійного судження необхідно враховувати:

- ✦ фінансову та виробничу політику підприємства, його найближчі плани та перспективи;
- ✦ очікуваний спосіб отримання економічних вигід від використання об'єктів (очікуване використання активу, тобто для яких цілей буде використовуватись);
- ✦ передбачуваний термін корисної експлуатації;

- ✦ технічні можливості засобів та інші дані, які зазначені у паспорті чи інших довідкових даних;
- ✦ очікуваний знос (фізичний, моральний (технічний) або комерційний, який може бути в результаті зміни попиту на ринку на продукти чи послуги, вироблені цим активом) та передбачуваний метод амортизації;
- ✦ конкретні обставини діяльності підприємства (внутрішні та зовнішні);
- ✦ умови експлуатації конкретного об'єкта необоротних матеріальних активів
- ✦ правові або інші обмеження щодо використання активу.

При визначенні переліку об'єктів необоротних матеріальних активів та їх складу суб'єкт господарювання має дотримуватись принципів ведення обліку та складання фінансової звітності й орієнтуватися на потреби управління.

ВИСНОВКИ

Отже, міжнародними стандартами, на відміну від національних, передбачена можливість самостійного визначення об'єктів необоротних матеріальних активів і їх групування на підставі професійного судження як шляхом об'єднання окремих незначних активів в один, так і їх роз'єднання. За результатами досліджень визначено необхідність розширення самостійності підприємств при відображенні в обліку запасних частин та інших необоротних матеріальних активів – як запасів або як основних засобів. Доведено доцільність використання права самостійного визначення в межах облікової політики відображення об'єктів соціально-культурної сфери – як основних засобів чи інших основних засобів; а бібліотечних фондів – як матеріальних чи нематеріальних активів. Професійна думка бухгалтера щодо віднесення окремих видів майна до основних засобів визначається з урахуванням конкретних обставин діяльності підприємства, умов експлуатації об'єкта або необхідності використання різних методів нарахування амортизації необоротних активів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
2. МСБО 16 «Основні засоби» від 01.01.2012. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014
3. **Озеран А. В., Коршикова Р. С.** Гармонізація вимог П(С) БО України із МСФЗ щодо обліку основних засобів. *Незалежний АУДИТОР*. 2016. № 15 (I). С. 54–61.
4. **Китайчук Т. Г.** Облік інших необоротних активів. URL: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/64
5. **Пирець Н. М., Псюк Ю. А.** Порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6 (44). С. 325–330.
6. **Гур'єва І. М.** Економічна та облікова сутність необоротних матеріальних активів. *Бізнес Інформ*. 2014. № 10. С. 312–317.

7. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства України від 27.06.2013 № 635. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id

8. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

9. **Янчев А. В.** Облік та аналіз відтворення основних засобів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Луганськ, 2004. 21 с.

10. МСБО 36 «Зменшення корисності активів» від 01.01.2012. URL http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_047

11. **Яцунська О. С.** Класифікація основних засобів в процесі реформування системи вітчизняного обліку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2013. № 1. С. 102–107.

12. **Чалий І.** Бухоблік для дорослих. МСФЗ-трансформація. Управління прибутком. Податки. Харків : Фактор, 2011. 400 с.

13. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27.01.1995 № 32/95-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>

REFERENCES

Chalyi, I. *Bukhoblik dlia doroslykh. MSFZ-transformatsiia. Upravlinnia prybutkom. Podatky* [Accountancy for adults. IFRS transformation. Profit Management. Taxes]. Kharkiv: Faktor, 2011.

Hurieva, I. M. "Ekonomichna ta oblikova sutnist neborotnykh materialnykh aktiviv" [Economic and accounting essence of non-current tangible assets]. *Biznes Inform*, no. 10 (2014): 312-317.

Kytaichuk, T. H. "Oblik inshykh neborotnykh aktiviv" [Accounting for other non-current assets]. http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/64

[Legal Act of Ukraine] (1995). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

[Legal Act of Ukraine] (2012). http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014

[Legal Act of Ukraine] (2012). http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_047

[Legal Act of Ukraine] (2013). http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id

Ozeran, A. V., and Korshykova, R. S. "Harmonizatsiia vymoh P (S)BO Ukrainy iz MSFZ shchodo obliku osnovnykh zasobiv" [Harmonization of the requirements of P (C) BO of Ukraine with respect to accounting for fixed assets under IFRS]. *Nezaleznyi AUDYTOR*, no. 15 (I) (2016): 54-61.

Pyrets, N. M., and Psiuk, Yu. A. "Porivniialnyi analiz natsionalnykh ta mizhnarodnykh standartiv obliku osnovnykh zasobiv" [Comparative analysis of national and international accounting standards for fixed assets]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 6 (44) (2013): 325-330.

Yanchev, A. V. "Oblik ta analiz vidtvorennia osnovnykh zasobiv" [Accounting and analysis of reproduction of fixed assets]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.06.04*, 2004.

Yatsunska, O. S. "Klasyfikatsiia osnovnykh zasobiv v protsesi reformuvannia systemy vitchyznianoho obliku" [Classification of fixed assets in the process of reforming the system of domestic accounting]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, no. 1 (2013): 102-107.